

Torah from Around the World

*Maak mij, Eeuwige, met uw wegen vertrouwd,
leer mij uw paden te gaan.*

Tehilliem 25: 2

Sjabbat Teroema, 21 februari 2026/ 4 Adar 5786

Sjemot/Exodus: 25: 1 – 40 Tanach blz. 159.

Haftara: I Melachiem/I Koningen 5:26 – 6:13; Tanach blz. 680-681.

Vertaler: Benjamin Cohen

Coördinatie: Channa Kistemaker

Commentaar: **Rabbin Jeffrey Schein** is adviseur onderwijs bij het Kaplan Centre of Jewish Peoplehood.

[Oorspronkelijke Engelse tekst](#)

Use the link to read the original text in English.

Blauwdruk voor een volwaardig Joods leven

Deze d'var Tora is onderdeel van een serie die is beïnvloed door het Sefardische Tora-commentaar van Me'am Loez.

Als we de laatste paar *sidrot* van Sjemot/Exodus kort bekijken, zien we een interessant patroon. We begonnen met mythische momenten van verlossing uit slavernij en de openbaring van de Tora in Bo, Besjalach en Jitro. Mensen kunnen niet zonder deze momenten leven, maar leven met alléén deze momenten is ook onmogelijk.

Daarom worden we in Misjpatiem opnieuw verankerd in de meest concrete details van wet en maatschappelijke regelgeving. Nu, in sidra Troema, voegen we aan de grootsheid en

structuur de heiligheid toe die te vinden is in het dagelijks leven en de blijvende aanwezigheid van God voor het Joodse volk door de bouw van de goddelijke woonplaats en het heiligdom (*misjkan*). Samen vormen deze drie elementen een blauwdruk voor een volwaardig Joods leven.

Ook in de totstandkoming van het Me'am Loez-commentaar, dat we hebben gebruikt om inzichten te verkrijgen voor de wekelijkse Tora-lezing, vinden veranderingen plaats. Rabbi Jacob Culi sterft in 1730 in Constantinopel, midden in zijn commentaar op Troema. Rabbi Jitschak Magriso voltooit dit commentaar, evenals de rest van Sjemot en Wajikra, enkele jaren later. Een aantekening in Me'am Loez, direct na Culi's laatste commentaar, herinnert ons eraan dat met de dood van Rabbi Jacob Culi de Latijns-sprekende Sefardische wereld haar belangrijkste voorvechter en architect van Joodse continuïteit en vernieuwing verloor:

"Toen Ja'akov (een toespeling op Jacob de patriarch) aan zijn werk begon, hadden veel mensen het Jodendom verlaten. Hij trok hen terug."

Halachische verduidelijking

Me'am Loez kan wellicht enig inzicht geven in de dynamiek van een dergelijke spirituele ervaring door te wijzen op een subtiel verschil in de instructies die Mosjé kreeg voor het maken van de menorah, de tabernakel en het offeraltaar. De instructies voor het maken van de menorah en de misjkan worden in de tegenwoordige tijd gegeven, alsof een betrouwbaar visueel beeld dat Mosjé op de Sinaï ontving als ontwerp kon dienen toen de bouw daadwerkelijk begon. Mosjé krijgt de instructie voor het ontwerpen van het offeraltaar echter in de verleden tijd: "zoals u op de berg getoond werd."

Me'am Loez volgt een stroom van Joodse *parsjanoet* (commentaar) dat er altijd van uitgaat dat deze verschillen in detail niet onbeduidend zijn, dat ze de volledige openbaring van Gods wijsheid weerspiegelen in plaats van een willekeurige openbaring van Zijn wil. Hij merkt dan ook op dat "de verandering in taal niet onbeduidend is en verklaard moet worden."

Aggadische (verhaal) verrijking

Hij laat vervolgens zien dat er drie soorten geestelijk werk in deze wereld zijn, elk moeilijker dan de voorgaande.

1. Men kan een mondelinge instructie krijgen en het werk zal gedaan worden.
2. Een moeilijker soort werk vereist een visuele kaart; men moet het zien om het te geloven.
3. De moeilijkste vorm van spiritueel werk vereist echter samenwerking en oefening. Men moet er niet alleen over horen en het zien, maar ook daadwerkelijk deelnemen aan zijn creatie.

Toewijding en continuïteit

In hedendaagse termen vereist het werk van Joodse vernieuwing toegankelijke rolmodellen en actieve samenwerking. Voor veel Joden is het Jodendom tegenwoordig afstandelijk of een randgebeuren geworden, net zoals voor de Joden in de tijd van Rabbi Jacob Culi. Mensen dichterbij elkaar brengen – het werk van in- en outreach – valt duidelijk in deze derde categorie van het moeilijkste spirituele werk voor ons vandaag. Het zeggen en zien ervan is niet genoeg. Samen Joods 'doen' is de sleutel.